

MALTA

TRIBUNAL GHAL TALBIET ZGHAR

**GUDIKATUR DR.
AUDREY DEMICOLI**

Seduta tad-19 ta' Settembru, 2003

Talba Numru. 1213/2002/1

**Avviz Numru 1213/02 AJD
Carmel u Paola konjugi Vella**

vs

**Renato u Antonia Chircop bhala kuraturi ta' binthom
minuri Bernice Chircop**

It-Tribunal,

Ra l-Avviz fl-ismijiet premissi prezentat fl-10 ta' Mejju 2002 fejn gie mitlub li l-konvenuti jigu kkundannati jhallsu lill-atturi s-somma ta' sitt mija u disgha u hamsin lira Maltin u tmienja u sittin centezmu (Lm659.68) rapprezentanti in kwantu ghal Lm576.80 ghall-hlas ta' danni kagunati fil-vettura tal-atturi, Lm22.88 spejjes medici u Lm60.00 ghal xoghol u servizzi prestati lill-atturi minn Madeline Abela, liema danni gew kagunati lill-atturi f'incident awtomobilistiku tat-8 ta' Jannar 2002, f'Haz-Zebbug,

minhabba imperizja, traskuragni u nuqqas ta' osservanza tar-egolamenti da parti tal-minuri Bernice Chircop.

Bl-ispejjes, inkluzi dawk tal-ittri bonarji tat-28 ta' Jannar 2002 u dawk tal-ittra ufficjali tas-26 ta' Frar 2002, bl-imghax legali li jibda jiddekorri mid-data tal-istess, kontra l-konvenuti.

Ra r-Risposta tal-konvenuti fejn huma eccepew is-segwenti:-

1. Illi ghal kwantu kif diretta l-azzjoni kontra l-konvenuti dawn ghandhom jigu liberati mill-osservanza tal-gudizzju stante li huma m'humiex kuraturi ta' binthom.

2. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, it-talba hija monka peress li mkien m'hemm premess li l-konvenuti m'ezercitawx dik id-diligenza rikjesta mill-Artikolu 1034 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta.

3. Illi bla pregudizzju ghas-suespost il-konvenuti hadu hsieb il-minuri sal-grad li tirrikjedi l-ligi u cioe' sal-grad tal-*bonus paterfamilias*.

4. Illi fi kwalunkwe kaz, l-imsemmija minuri qatt ma tista' tigi tenuta responsabbli ghal danni nvolontarji peress li ghandha biss tlettax il-sena u kwindi hija ezenti minn kull responsabilita' fil-ligi ai termini tal-Artikolu 1035 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta.

5. Illi fi kwalunkwe kaz,, l-agir tal-minuri ma kienx inness kawzali tal-incident *de quo* u huwa l-attur li jahti unikament ghall-incident.

Sema' x-xhieda tal-atturi, ta' Madeline Abela, PS 318, Francis Rogers, Carmelo Micallef, Bernice Chircop, Maria Galea, tal-konvenut Renato Chircop u ta' Antoinette Baldwin. Ha konjizzjoni tac-cirkostanz kolha tal-kaz u tad-dokumenti esebiti.

Sema' t-trattazzjoni tal-avukati difensuri tal-partijiet.

Ikkunsidra:

Illil l-kaz jirrigwarda ncident stradali li sehha fit-8 ta' Jannar 2002, fi Triq is-Siggiewi, Haz-Zebbug meta waqt li l-attur Carmel Vella kien qed isuaq il-vettura tieghu bin-numru tar-registrazzjoni CAB 142 gej mid-direzzjoni tas-Siggiewi u

sejjer lejn Haz-Zebbug, hargitlu tifla għall-gharrieda min-naha tax-xellug tiegħu u hasditu, huwa għafas il-brejk sabiex jipprova jevitaha izda inutilment għallix din spiccat fuq il-bonnet tal-vettura tiegħu u kkawzatlu hsara fl-istess vettura. Din it-tifla kienet Bernice Chircop, u cioe' bint il-konvenuti..

Illi mill-provi prodotti rrizulta ampjament li l-incident stradali 'de quo' sehh unikament tort tal-minuri Bernice Chircop stante li l-istess minuri *ex admissis* tghid li hija ma harsitx qabel ma nizlet il-bankina, li hija meta rat il-vettura tal-attur, bil-biza', minflok ressetqet lura kif għamlet il-habiba tagħha Maria Galea, griet il-quddiem għal nofs it-triq u kien għal din ir-raguni li spiccat milquta mill-karozza tal-atturi. Huwa ferm sinjifikattiv dak li qalet Maria Galea li-surgent li nvestiga l-kaz *a tempo vergine* u cioe' :-

“Jien kont ma Bernice Chircop fit-triq qed nistennew sabiex naqsmu u f’hin minnhom nahseb li Bernice ma ratx il-vettura u qasmet u tajritha. Ahna konna qed naqsmu t-triq izjed il-fuq mil-‘lights’”.

Meta xehdu quddiem dan it-Tribunall iz-zewgt itfall it-tnejn ammettew li kienu jafu bil-presenza tal-*pelican lights*, li mill-iskizz imhejji mis-surgent li nvestiga l-kaz u mix-xhieda tal-istess surgent, jirrizulta li kienu madwar ghoxrin metru l-bogħod minn fejn effettivament kienu qed jaqsmu t-tfal. Bernice Chircop u Maria Galea inoltre t-tnejn jammettu li kienu mghagglin dak il-hin peress li kienet ser tibda l-lezzjoni tal-prattika taz-zfin u jghidu wkoll li ma jafux għalfejn ma qasmux mill-*pelican lights* dakinhar.

Illi minn dan kollu jirrizulta li Bernice Chircop kienet negligenti meta qasmet it-triq u dan għal tlett ragunijet:-

1. Hija ma harsitx qabel ma nizlet minn fuq il-bankina;
2. Meta rat il-vettura tal-attur li kienet qed tipprocedi regoralment fil-karreggjata tagħha, hija kompliet tigrigħal quddiemha minflok ressetqet lura kif għamlet il-habiba tagħha;
3. Hija għazlet li ma tuzax il-‘pelican lights’ li kienu biss ghoxrin metru l-bogħod, u dan nonostante li kienet taf bl-eżistenza tagħhom stante li għali kienet qasmet minnhom qabel.

Illi l-konvenuti allegaw li kien hemm xi forma ta' negligenza fis-sewqan da parti tal-attur li kien qed isuq b'velocita' qawwiija u li ma rax lit-tfall niezlin mit-tarag, liema tarag kien ben vizibbli ghalih, qabel ma dawn nizlu l-bankona u bdew jaqsmu. It-Tribunall jirritjeni li ma gie pruvat bl-ebda mod li l-attur Carmel Vella kien b'xi mod negligenti fis-sewqan tieghu. In kwantu jirrigwarda l-allegazzjoni ta' velocita' eccessiva, l-attur xehed li kien qed isuq b'velocita' ta' madwar hamsa u erbghin mil fis-siegħa. Din il-velocita' hija fil-parametri ta' dak permess mill-ligi għall-lokalita' fejn sehh l-incident.. Inoltre jrid jigi rilevat li mill-iskizz ma jirrizultax li l-attur hallla xi *brake marks*. In kwantu jirrigwarda dak li ntqal mill-konvenuti fis-sens li l-attur messu ra lit-tfal miezlin it-tarag, it-Tribunal jirritjeni li fic-cirkostanzi l-attur kien obligat jara x'qed jigri fit-triq quddiemu u mhux fuq il-bankina u anqqas u anqas fit-tarag li kien jaghti għall-bankina. Huwa kien obligat ukoll li jieqaf li kieku xeghelu l-*pelican lights* fuq l-ahmar, izda kif intqal aktar il-fuq, irrizulta li t-tfal ma utilizzawx dawn il-*pelican lights*. L-ezistenza ta' dawn il-*pelican lights* tindika li t-triq in kwistjoni hija traffikuza hafna u li tintuza predominantement minn vetturi aktar milli minn *pedestrians* ghaliex altrimenti kein ikun hemm *traffic lights* normali. Dan jitfa' obligu akbar fuq il-*pedestrian* li jrid jaqsam triq bhal din li jutilizza dawn il-*pelican lights* u li jezercita l-akbar kawtela meta jkun ser jaqsam.

Illi stabbilit il-fatt li Bernice kienet negligenti u għalhekk għandha tigi ritenuta unikament responsabbli għall-incident stradali mertu tal-kawza odjerna, jridu issa jigu decizi l-ewwel erba' eccezzjonijiet sollevati mill-konvenut liema eccezzjonijiet huma konnessi u seer jigu trattati flimkien.

Illi dwar responsabilita' 'ex delictu' ta' minuri il-Kodici Civili jghid hekk:-

“1034. *Kull min jiehu hsieb ta' wiehed minuri jew ta' mignun, hu obligat għall-hsara li jagħmel il-minuri jew il-mignun meta huwa ma jkunx ha l-hsieb ta' missier tajjeb tal-familja biex il-fatt ma jigrix.*

1035. L-imgienen, it-tfal ta' taht l-età ta' disa' snin, u, meta ma jigix ippruvat li mxew bil-hazen, it-tfal ukoll li ma jkunux ghalqu l-età ta' erbatax-il sena, m'humieq obligati ghall-hlas tal-hsarat maghmulin minnhom; izda jibqa' shih il-jedd ta' min ikun bata l-hsara ghall-azzjoni, meta hemm lok ghalha, kontra dawk li huma obligati ghal dawk il-hsarat, skond l-ahhar artikolu qabel dan.

1036. Madankollu, jekk min bata l-hsara ma jkunx jista' jithallas taghha minghand dawk il-persuni l-ohra, minhabba li dawn ma jkunux obligati jew minhabba li ma jkollhomx mezzi, u min ikun bata l-hsara ma jkunx, b'nuqqas ta' diligenza, ta' hsieb jew ta' prudenza, ta huwa nnifsu lok ghall-hsara, il-qorti tista', wara li tqis ic-cirkostanzi tal-kaz, u b'mod partikolari l-mezzi ta' dak li jkun ikkaguna u ta' l-iehor li jkun bata l-hsara, tordna li din il-hsara tigi, kollha jew bicca minnha, imhallsa bi hwejjeg il-minuri jew il-mignun imsemmi fl-ahhar artikolu qabel dan."

Mill-provi rriizulta li Bernice Chircop kellha tlettax il-sena meta sehh l-incident u ghalhekk ghandu japplika dak li jipprovdi l-artikolu 1035 hawn fuq citat fir-rigward taghha, u cioe' sabieq minuri bejn disa'' u erbatax il-sena tista' tiigi ritenuta responsabbli ghall-hlas ta' hsarat minnhu, jew bhal fil-kaz odjern minnha, kagunati jrid jigu pruvat li l-minuri jkun agixxa b'hazen. Dann certament ma rrizultax fil-kaz odjern fejn il-minuri tista' tigi ritenuta li kient negligent i izda certament mhux li agixxiet b'hazen.

Illi l-atturi ntavolaw l-azzjoni oodjerna kontra l-gennituri tal-minuri Bernice Chircop fil-kwalita' taghhom ta'' kuraturi tal-istess minuri u nhux f'isimhom personalment kif kienu tenuti li jaghmlu ai termini tal-Artikoli 1034 u 1035. Huma ghalhekk erronjament ressqu t-talba taghhom kontra l-konvenuti bhala rapprezentanti ta'' binthom li kienet minorenni meta fil-fatt kellhom jintavolaw il-kawza kontra l-konvenuti f'isimhom propju ai termini tal-Artikolu 1034. Dan jinghad ukoll fi-dawl ta' dak li jipprovdi l-Artikolu 781 tal-Kap. 12 li jghid hekk:-

Kopja Informali ta' Sentenza

“M’humieq kapaci biex joqogħdu f’kawza bhala atturi jew bhala konvenuti:

(a) il-minuri, hlief fil-persuna tal-genitur li jkun qed jeżercita s-setgħa tal-missier, jew, fin-nuqqas ta’ dan, fil-persuna ta’ tutur jew kuratur;

(b) il-persuni furjużi jew mohhom marid u kull persuna oħra li ma jkollhiex l-eżercizzju jew l-amministrazzjoni libera tal-jeddijiet li fuqhom tkun il-kawza, hlief fil-persuna ta’ dak li skond il-ligi jkollu f’idejh dik l-amministrazzjoni, jew ta’ kuratur ad litem”.

Għal dawn il-motivi t-Tribunal jaqta’ u jiddeciedi billi jilqa’ l-ewwel u r-raba’ eccezzjoni tal-konvenuti u konsegwentement jillibera lill-konvenuti Renato u Antonia Chircop fil-kwalita’ tagħhom ta’ kuraturi ta’ binthom minuri Bernice Chircop mill-osservanza tal-gudizzju. Jibqa’ riservat id-dritt tal-atturi li jipprocedu kontra l-konvenuti f’isimhom personali ai termini tal-Artikolu 1034 tal-Kap. 16.

L-ispejjes ta’ din l-istanza għandhom jibqgħu bla taxxa bejn il-partijiet.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----